MS

Recuperatie

De boodschap van kolonel Blankestijn in zijn artikel *Reconstitution. Hoeksteen van ComNorthags „concept of operations"* in dit nummer is duidelijk en komt in het kort op het volgende neer. Een goede uitvoering van de operationele conceptie van ComNorthag is mede gebaseerd op het voorhanden hebben van inzetbare, gevechtsgerede reserves. Dat houdt onder meer in dat gesleten eenheden in een zo kort mogelijke tijd weer (volledig) inzetgereed moeten worden gemaakt. Daartoe moeten (internationale) procedures worden ontwikkeld en/of verder worden uitgewerkt.
Op zich is recuperatie geen nieuw probleem; zowel in de Eerste als in de Tweede Wereldoorlog zijn alle strijdende partijen geconfronteerd met deze problematiek, waarvoor toen verschillende (overigens nog steeds leerzame) oplossingen werden gevonden. (Om begripsverwarring te voorkomen wordt hier de Nederlandse uitdrukking „recuperatie" gebruikt, maar dat terzijde.)
Inmiddels is bij recente Amerikaanse beproevingen gebleken dat het recuperatieproces aanzienlijk langer duurt dan operationeel wenselijk zou zijn, namelijk voor een bataljon ten minste 72 uur! Tot zover de boodschap.

Inderdaad een belangrijk probleem, dat aandacht verdient en om een oplossing vraagt en niet alleen maar ter wille van een goede uitvoering van de operationele conceptie van ComNorthag; de noodzaak tot recuperatie speelt immers evenzeer op het tactische niveau, met alle daaraan gerelateerde problemen.
Bovendien moeten wij ons realiseren dat er in feite sprake is van twee, in elkaars verlengde liggende, problemen, waarbij recuperatie als zodanig slechts het tweede probleem vormt. Bij recuperatie vragen wij ons af op welke wijze en in welke tijd een gesleten eenheid weer inzetbaar kan worden gemaakt. Daarvóór ligt echter de ten minste zo belangrijke vraag hoelang het duurt voordat een eenheid zodanig is versleten dat zij recuperatie behoeft en hoe dan de aflossing van die eenheid wordt geregeld. En op deze vraag zijn maar weinig concrete antwoorden te geven; sterker nog, een eerste verkenning van dit probleem werpt meer vragen op dan zij antwoorden geeft.

In beschrijvingen van het toekomstige gevecht, zoals wij die in velerlei studies aantreffen, komen wij in het algemeen de volgende typering tegen. Het (toekomstige) moderne gevecht zal onder meer worden gekenmerkt door — plaatselijk en tijdelijk — zeer hevige verliezen. Die zullen worden veroorzaakt door de combinatie van sterk verbeterde doelopsporingsmiddelen, commandosystemen en toenemende trefzekerheid en letaliteit van wapensystemen. Ook zal er steeds meer sprake zijn van een „klokrond" optreden waardoor de intensiteit van het gevecht zal toenemen en derhalve de relatieve „rustpauzes" zullen afnemen.

Dat alles lijkt een acceptabele hypothese, maar hoe valt dit nu te vertalen in realistische verliesramingen? De verliesramingen in de huidige (oefen)staf-gegevens zijn in feite gebaseerd op (voornamelijk Amerikaanse) ervaringscijfers, afkomstig uit de Tweede Wereldoorlog, Korea en — waar nuttig en mogelijk — recente gewapende conflicten in het Midden-Oosten. Daar waar ervaringscijfers nagenoeg geheel ontbreken wordt uitgegaan van prognoses. Deze planningsgegevens hebben echter in het algemeen een ding gemeen, namelijk dat ze in principe gelden voor formaties, optredend in grote

gebieden gedurende een lange periode. Met andere woorden: ze zijn gebaseerd op de wet van de grote getallen en derhalve maar zeer beperkt bruikbaar voor verliesramingen van bijvoorbeeld een brigade, optredend gedurende enkele dagen in een modern verdedigend gevecht zoals hiervoor getypeerd.
Tijdens de studie „Optimale mix" en daarop volgende studies is door FEL/TNO onderzoek gedaan naar de verandering in krachtsverhoudingen tussen aanvallers en verdedigers, waarbij wisselende aanvangskrachtsverhoudingen als variant zijn genomen. Het zou op deze plaats te ver gaan om in details te treden, maar het blijkt in het algemeen dat, bij een aanvangskrachtsverhouding van 1:3, deze verhouding — ook bij wederzijds afnemende krachten — nagenoeg constant blijft.

In het huidige tactische optreden wordt ervan uitgegaan dat een team in staat moet zijn in een gemiddelde situatie een aanvallend versterkt WP-bataljon tot staan te brengen. Ervan uitgaande dat een dergelijk bataljon niet zonder meer de aanval zal stoppen, zal — zo moet toch worden aangenomen — een verlies moeten worden opgelegd van ca. 30 à 40%. Gezien het voorgaande moet eveneens worden aangenomen dat het verdedigende team gedurende die gevechtsactie een min of meer vergelijkbaar verliespercentage zal oplopen; hierbij moet worden bedacht dat deze gevechtsactie zich in zeer korte tijd, mogelijk zelfs binnen een etmaal, zal kunnen afspelen.
Wij kunnen ons in vredestijd maar moeilijk een idee vormen van een dergelijk verliespercentage; ter illustratie wordt daarom verwezen naar de slag om Bastogne, waarbij de totale verliezen van de uiterst ervaren en geharde 101 Airborne divisie 30% bedroegen, weliswaar opgelopen in een onvergelijkbare situatie, maar die niettemin bij het ontzet aan het einde van hun latijn waren. Derhalve mag worden verwacht dat — in het bijzonder bij aanvang van een gewapend conflict — een onervaren team bij dergelijke verliezen fysiek en moreel zodanig zal zijn geschokt dat een onmiddellijke voortzetting van de opdracht problematisch is en derhalve recuperatie in een relatief veilig gebied dringend is gewenst. De duur van die recuperatieperiode zal waarschijnlijk korter kunnen zijn dan de eerder genoemde 72 uur — het gaat hier immers om een kleinere eenheid — doch zal naar schatting toch 24 uur vergen.
Ook moet worden aangenomen dat, min of meer gelijktijdig, in de nabije omgeving verscheidene teams in een vergelijkbare situatie zullen verkeren; in andere vakken daarentegen zullen sommige teams op dat moment wellicht nog nauwelijks gevechtscontact hebben gehad en op grond van de actuele situatie naar verwachting zelfs niet meer krijgen. Alvorens tot recuperatie kan worden overgegaan, moet de taak van het desbetreffende team op de een of andere wijze worden overgenomen door een ander team; pas daarna kan naar een verzamelgebied worden verplaatst. In een aantal gevallen kan dat overnemen nog binnen bataljon of brigade worden gerealiseerd; vrij snel echter zal steun van „buiten" noodzakelijk zijn. Dat vereist een flexibele organisatiestructuur, zodanig dat zowel horizontale als verticale „verschuivingen" relatief eenvoudig en snel kunnen worden uitgevoerd.
Het afgeloste team moet zo snel mogelijk weer op sterkte worden gebracht en inzetgereed gemaakt. Een beschouwing over de wijze waarop dat dient te geschieden en de daarmee gepaard gaande, zeker niet geringe, problematiek wordt in dit bestek achterwege gelaten.

Het is echter een illusie te menen dat recuperatie een exclusief probleem voor het legergroepsniveau zou zijn; integendeel, de noodzaak tot een nadere bestudering van de recuperatieproblematiek op het tactische niveau lijkt zeker zo urgent.

